

Leeftacht

Proviand voor onderweg

PROGRAMMA SEIZOEN 2023-2024

Voor Ontmoeting en Bezinning

KERKENTR MMEL

Leeftocht 2023-2024

In onze reis door het leven lijkt seizoen '23-'24 in de Protestantse Gemeente Hoogeveen een ongewis perspectief te hebben. De contouren van wat komt, zijn geschetst, maar hoe het verder wordt ingevuld, is in de zomer van 2023 nog niet duidelijk. Voor een aantal gemeenteleden is de teleurstelling voorliggend, voor anderen is de onzekerheid een last. Het vertrekpunt is echter dat het niet kan blijven zoals het is.

Vanuit bijbels perspectief is dit scenario herkenbaar. Het volk Israël trok uit noodzaak weg uit Egypte, maar kwam in een onbekend en onherbergzaam landschap terecht. En waar is dat beloofde land? Wie zorgt er onderweg voor ons? Hoe blijven we in leven? Wat moeten we eten en drinken?

De laatste vraag is de vraag naar leeftocht: proviand voor onderweg. Dat voedsel is de concrete redding door wat ons op de been houdt. Het eten en drinken is niet het doel van de reis, maar het geeft energie om door te gaan. En uiteindelijk blijkt de reis misschien wel weer enerverender dan het bereikte doel. Een spannend evenwicht.

Met deze gedachte heeft de Leeftocht Commissie voor seizoen '23-'24 een programma samengesteld met een rijk menu aan geestelijk voedsel. Zo worden we toegerust om de reis te vervolgen. Dat houdt ons in leven, het houdt ons in beweging en het houdt ons bij elkaar. Het mag ons verder brengen en samenbinden in een periode vol onzekerheden. Complimenten voor de Commissie Leeftocht dat zij ons een gevarieerd aanbod doet, dat de moed erin houdt. Een opkikker, een hartversterker of een stevige maaltijd. Kiest u maar.

Het keukenpersoneel van de Leeftocht Commissie zoekt tegelijkertijd nieuwe koksmaten en mensen voor de bediening. Want nu het huidige programma voor '23-'24 is opgediend, moet de menulijst voor een volgend seizoen worden opgesteld. Als u iemand bent of iemand kent die verstand heeft van leeftocht, meldt u dan alvast aan. Ook als u uit nieuwsgierigheid eraan wil proeven bent u welkom. Zo voorkomen we samen dat we straks op een houtje bijten.

Een goede reis door 2023-2024 toegewenst!

Leon 't Hart, preses
Algemene Kerkenraad

Inhoudsopgave en agenda 'Leeftocht'

Op **pagina 23** vind je alle activiteiten overzichtelijk en op datum gerangschikt. Een inhoudsopgave en agenda in één. Gemakkelijk als je snel even wilt controleren wanneer een bepaalde activiteit staat gepland.

Startactiviteit - 'Protestantse Gemeente Hoogeveen, de musical

**Een feestelijke start van Leeftocht met verhalenverteller
Kees Posthumus en accordeonist Juul Beerda**

Datum en tijd: zondagmiddag 1 oktober om 15:00 uur
Plaats: Hoofdstraatkerk
Contactpersoon: Henk ter Veen, tel. (0528) 236063
e-mail: henkterveen.3@gmail.com

De musical vertelt het meeslepende verhaal van René en Maria. Maria is een actief lid van de Protestantse Gemeente in Hoogeveen. Samen met veel vrijwilligers houdt zij de gemeente draaiende, door weer en wind. Ook als het getij soms tegenzit, gemeenteleden ouder worden en de spoeling dun wordt. Trouwe sjuwers, doorzetters, die er in geloven en die er voor gaan. René is net in Hoogeveen komen wonen en heeft helemaal niets met welke kerk dan ook. Wel zoekt hij naar zin, gemeenschap en inspiratie. Zou er een club bestaan die aan deze behoefte voldoet? Vindt hij een plaats om geïnspireerd te worden? Als de wegen van René en Maria elkaar kruisen, heeft dat onverwachte en spannende gevolgen. Vanwege de grote verschillen die er tussen de twee zijn, lijkt hun liefde geen kans van slagen te hebben. Gelukkig komt het allemaal goed, want 'het is een musical'.

In 'Protestantse Gemeente Hoogeveen, de musical' krijgen plaatselijke helden, heldinnen, straten en gebouwen, gewoontes en eigenaardigheden een plaats in een bewogen liefdesverhaal. Nieuwe teksten op bestaande musicalliedjes, uit bijvoorbeeld The Sound of Music, West Side Story en Les Misérables, vertellen het verhaal van twee inwoners van Hoogeveen. De finale zal vrolijk en uitbundig zijn, de viering van een nieuw begin.

Posthumus en Beerda maken 'gelegenheidsmusicals', over de meest uiteenlopende onderwerpen.

Het is niet noodzakelijk dat u zich voor deze activiteit aanmeldt. Neem gerust vrienden mee!

*Leren geloven is wezenlijker dan
het geloof leren.*
Nico Ter Linden

01 Bijbellezen op de morgen

Inleider: ds. Arend Linde
Datum en tijd: woensdagochtend 6 september, 4 oktober, 1 november, 6 december, 10 januari, 7 februari, 6 maart, 3 april, 1 mei, 5 juni om 9:30 uur
Plaats: De Vredehorst, Zuidwoldigerweg 32
Contactpersoon: Nies Muis, tel. (0528) 267367
e-mail: n.muis@kpnplanet.nl

Het meest fundamentele wat een christen kan doen is in de Bijbel lezen. Met natuurlijk het gebed om de Geest daarbij. Woord en Geest, dat is de tweeslag waar de kerk van leeft. Maar dan is er nog een voorwaarde, en dat is de gemeenschap. Je leest de bijbel ook samen want je kunt ook gemakkelijk verdwalen in de gegeven teksten. En je kunt je inzichten delen en elkaar ermee verrijken. Van de eerste gemeente in Handelingen wordt verteld dat ze bleven bij het onderwijs van de apostelen. Het is een bemoediging als je weet dat je niet de enige Bijbellezer of gelovige bent. Geloof kan op allerlei manieren tot uiting komen in ons leven. Naast mensen met een vast geloof heb je ook twijfelaars of anderen die graag wat meer afstand houden of de bekende uitleg opnieuw willen toetsen. Gelukkig is daar vandaag alle ruimte voor. We beseffen wel dat we niet zonder elkaar kunnen. Naast de troost

en de motivatie voor het persoonlijk leven is de bijbelse en christelijke traditie ook van grote betekenis voor de cultuur en de samenleving. We putten er ook hoop uit voor de toekomst. Op onze kring Bijbellezen op de morgen lezen we verder in het Evangelie zoals dat door Mattheüs wordt verteld. Het is inmiddels een meerjarenproject. Elke tekst geeft veel gesprekstof en overwegingen. We komen op de eerste woensdag van de maand van 9.30 tot 11.00 uur bij elkaar in de Vredehorst. Iedereen mag aanschuiven, hartelijk welkom!

Eliot zei: 'A poem can communicate before it is understood.'
En dat geldt wel heel zeker voor de Bijbel.

02 Vier het leven!

Inleider: drs. Ria Paas
Datum en tijd: donderdag 12 oktober om 19:30 uur
Plaats: De Vredehorst, Zuidwoldigerweg 32
Contactpersoon: Henk Meerman, tel. (0528) 278133
e-mail: henkmeerman50@gmail.com

Leven is een proces van voortdurende veranderingen. Dat gaat meestal geleidelijk, met een aantal indrukwekkende gebeurtenissen, die je eraan herinneren dat je ouder wordt, bv: huwelijk, geboortes ... en pensioen.

Pensioen dankzij goede oudedagsvoorzieningen een stadium waarin de meeste mensen zich voldoende kunnen redden. Maar verder? Er komt het een en ander aan verval waarvan beperkingen, uiterlijk en mobiliteit de belangrijkste zijn. Toch is het leven van ouderen ontzettend verschillend. Heeft men zelf invloed op die processen? Wanneer ben je oud? Waaraan merk je dat je ouder wordt? Wat zeggen deskundigen? Wat zijn gevolgen van het ouder worden?

Ria is afgestudeerd in pedagogie met een focus op filosofie. Zij was docent godsdienst en maatschappijleer aan onder meer het Roelof van Echten college in Hoogeveen. Zij is verder kerkelijk betrokken in Borger en houdt zich bezig met vorming en toerusting aldaar.

De manier waarop iemand zijn oude dag ervaart, weerspiegelt voor een belangrijk deel de zin (of onzin) die hij bij de zomer van zijn leven aan het bestaan heeft gehecht.

Simone de Beauvoir

03 Oecumenische gespreksgroep voor vrouwen

Inleider: ds. Janke Bolhuis en Toke Hoekstra
Datum en tijd: woensdagochtend 18 oktober, 15 november, 17 januari, 21 februari, 13 maart van 9:45 uur tot 11:45 uur
Plaats: Herman Bavinckhuis, Stoekeplein 4, Hoogeveen
Contactpersoon: Akke Bouwhuis, tel. (0528) 275659
e-mail: wouterenakke@home.nl

worden. Het komend seizoen gaan we ons bezighouden met: hoogmoed, boosheid, jaloezie en traagheid. Ze zijn onderdeel van wat we kennen als de 7 hoofdzonden. We gaan praten over wat we er hier en nu van herkennen. Ook gaan we op zoek naar de positieve kant van deze emoties en gevoelens. Boosheid bijvoorbeeld is een belangrijke emotie in onrechtvaardige situaties. Het wordt een probleem als het te ver gaat en warme woede overgaat in koude woede. Ook jaloezie is niet alleen negatief. Het laat ons ook zien waar ons verlangen zit. We hopen zo het onderling gesprek aan te moedigen over zaken die we zelf ervaren en om ons heen zien gebeuren. Evenals het afgelopen seizoen worden de vier gespreksochtenden afgesloten met een vijfde creatieve ochtend.

Oecumenische gespreksochtenden

Vrouwen vanuit verschillende kerken, kerkgaand of niet, zijn van harte welkom. Tijdens deze bijeenkomsten wordt een onderwerp vanuit diverse invalshoeken bekeken. Gesprekken, luisteren, uitwisseling, leren en respect voor elkaar spelen een belangrijke rol. Woorden, beelden en muziek helpen ons daarbij. Passende Bijbelgedeelten kunnen verrassen. Als we het over 'jaloezie' hebben zal ook ter sprake komen waarom in de Bijbel God zelf 'jaloers' wordt genoemd.

We hopen er met elkaar zinvolle ochtenden van te maken. Als je eerder hebt meegedaan, dan weet je ongeveer hoe het gaat. Op woensdagmorgen 18 oktober beginnen we met een nieuw seizoen en een nieuw thema. We verwachten hierdoor ook een nieuwe samenstelling van de groep. Daarnaast staan de ochtenden ook op zich en kun je op elke datum een keer komen en je oriënteren.

Janke Bolhuis en Toke Hoekstra leiden de bijeenkomsten om en om. Ze hebben ervaring met groepswork, Janke als predikant en Toke als docent en kerkelijk werker. Zelf ervaren ze de ochtenden en het meedoen aan de gesprekken als inspirerend.

Dat gaat te ver!

'Ik ben alles' was het boekenweekthema van dit jaar. In een boek kun je alles zijn en worden. Dit thema was een uitnodiging om te gaan lezen en in een boek allerlei werelden te verkennen. Een prachtig thema in onze tijd van onbegrensde mogelijkheden. Toch kan 'ik ben alles' ook iets negatiefs oproepen, als het doorslaat naar teveel ik-gerichtheid. Dan gaat het te ver en komen we terecht bij hoogmoed of zelfoverschatting. Daar wordt niemand gelukkig van. We voelen vaak wel aan wanneer iets te ver gaat. Daar bij stilstaan geeft inzicht en kan ons helpen een heel mens te

Wie een toneelstuk of roman wil schrijven en om een thema verlegen zit, hoeft het lijstje van de zeven hoofdzonden maar voor de geest te halen en de ideeën stromen binnen.

Willem Frederik Hermans

04 Geheimtaal of taal van het geheim?

Inleider: ds. Bert Altena
Datum en tijd: woensdag 18 oktober om 20:00 uur
Plaats: Herman Bavinckhuis, Stoekeplein 4
Contactpersoon: Henk ter Veen, tel. (0528) 236063
e-mail: henkterveen.3@gmail.com

De zondagse preek is, zeker in de protestantse traditie, een belangrijk element in de eredienst. Maar de preek is ook omstreden. Is het nog een communicatiemiddel van deze tijd? Is de monoloog van de preek niet achterhaald?

Het luistert nauw. Kan de preek ook in een veranderende kerkelijke cultuur van betekenis blijven? Wat is goede taal voor de prediking?

In de titel van mijn lezing wordt al een richting gewezen. Hoe kunnen we de taal van de prediking bevrijden uit de kerkelijke kluisters van de geheimtaal en kan ze weer sprankelend, open en verrassend worden als taal van het geheim? Deze vragen vormden ooit de achtergrond van mijn promotieonderzoek in de homiletiek. Inzichten uit de moderne taal filosofie en uit de wereld van poëzie en theater vormen daarbij inspiratiebronnen.

Graag geef ik vanuit mijn eigen (bijna wekelijkse) preekpraktijk een inkijkje in de 'keuken' waarin de preek wordt voorbereid en hoop ik met u in gesprek te gaan over de 'eetkamer' waarin dat gerecht verorberd wordt. Ligt het u zwaar op de maag? Of geeft het energie en nieuwe kracht?

Bert Altena (Emmen, 1963) is predikant te Vries (2/3) en stadsprekiant te Assen (1/3). Hij studeerde theologie in Kampen waar hij promoveerde in de homiletiek (de preekkunde).

Hij woont in Ekehaar met zijn vrouw Annette. Hun vier kinderen wonen verspreid in het land.

Hij is o.a. filosofiedocent bij de cursus Theologische Vorming voor Gemeenteleden en verzorgt regelmatig lezingen.

Op zijn website www.bertaltena.com vindt u artikelen, overdenkingen, boekrecensies en blogberichten.

Predik het evangelie aan de hele wereld en gebruik, indien nodig, woorden.
Augustinus

Dansje in de kerk, 2005
65 x 40 cm
Olieverf op paneel
Collectie Marius van Dokkum museum Harderwijk

05 Still Life

Film 2013, regie Uberto Pasolini met nabespreking

Datum en tijd: maandag 6 november om 20:00 uur film
dinsdag 7 november om 20:00 uur nabespreking o.l.v. ds. Wouter Slob
Plaats: De Vredehorst, Zuidwoldigerweg 32
Contactpersoon: Nies Muis, tel. (0528) 267367
e-mail: n.muis@kpnplanet.nl

De doodsaai ambtenaar John May (Eddie Marsan) mag nog één zaak afmaken voordat zijn afdeling gesloten zal worden. Zijn werk is toch ook veel te duur en heeft bovendien nauwelijks nut! Mr May beijvert zich namelijk om onbekende doden een passende begrafenis te geven. Het kost veel speurwerk om eventuele nabestaanden op te sporen; en die hebben dan vaak geen belangstelling om hun vergeten naaste de laatste eer te bewijzen. Een film over 'menschelijkheid, inlevingsgevoel en waardigheid bij rouw, eenzaamheid en dood,' zoals het jury-

rapport van een filmprijs (Abu Dhabi film festival) het uitdrukte. overdenkingen, boekrecensies en blogberichten.

Eén ogenblik kan een heel leven met zin overstromen.
Viktor Frankl

06 Job: voorbeeldgelovige of steen des aanstoots?

In- en gespreksleider: ds. Wim Loosman
Datum en tijd: woensdag 8, 22 en 29 november van 20:00 uur tot 22:00 uur
Plaats: De Vredehorst, Zuidwoldigerweg 32
Contactpersoon: Henk Meerman, tel. (0528) 278133
e-mail: henkmeerman50@gmail.com

Hoe valt het vele onverdiende leed dat zich in de wereld en in individuele mensenlevens voordoet, te rijmen met een liefhebbende en rechtvaardige God? Het leven is soms raadselachtig en grillig. Vaak verliezen mensen ieder geloof in een God, maar soms blijft het ook wonderbaarlijk om te zien hoe gelovige mensen met het onheil en tegenslag omgaan. Op de één of andere manier blijven ze in dat weerbarstige leven wel bij God. Net als de mens Job die op de rand van de afgrond toch God blijft aanroepen met zijn klacht. Er is nog een dun draadje. Een Jobstijding is in onze taal een bericht van ongekend en onverwacht lijden. Daarom is Job een figuur in wie veel mensen zich kunnen herkennen. Zijn klacht en aanklacht, zijn vasthoudend zoeken naar het waarom van zijn lijden, maken hem ook tot prototype van de moderne gelovige in onze omgeving voor wie oude antwoorden niet meer gelden. Job worstelt om zijn God vast te houden, en in die worsteling kunnen gelukkig velen zich met hem identificeren. Het Bijbelboek is voor velen echter ook een steens des aanstoots, met een God die satan toestemming verleent de ene ramp na de andere over de onschuldige Job

uit te storten; een God die Job uiteindelijk wel antwoordt, maar nauwelijks ingaat op zijn vraag. In de maand november lezen we op drie woensdagavonden uit het boek Job en proberen we te ontdekken wat de woorden ons nu te zeggen hebben. Eigen ervaringen, Job in de kunst en de muziek, bepalen de invalshoek van waaruit we de woorden van Job laten klinken.

Wat de rui is voor de vogels, de tijd waarin zij hun veren verliezen, dat zijn de tegenslag of het ongeluk, de moeilijke tijden voor ons mensen. Je kunt erin blijven, je kunt er ook als herboren uitkomen.
Vincent van Gogh

07 Volwassen geloven en denken

Inleider: Dirk van der Glind
Datum en tijd: donderdag 9 november om 19:30 uur
Plaats: Goede Herderkerk, Lomanlaan 2
Contactpersoon: Henk ter Veen, tel. (0528) 236063
e-mail: henkterveen.3@gmail.com

In het belang van mensheid en planeet moeten we onze menselijkheid ontwikkelen voorbij aan de grenzen van overtuiging, religie, volk en land – een grote uitdaging voor niet alleen het christendom. Geloven en denken zijn weliswaar verschillende benaderingen van de grote vragen van het leven, maar met beide staan we voor hetzelfde mysterie van het leven en past verwondering. Universele menselijkheid betekent dat we deel uitmaken van hetzelfde universum en organisch en principieel met alles en iedereen verbonden zijn. Eeuwenlang is er in het Christendom uitgegaan van een negatief mensbeeld dat blokkerend en frustrerend gewerkt heeft, terwijl het de missie van Jezus was mensen in hun kracht te zetten. De omslag van een negatief

naar een positief mensbeeld dat perspectief biedt voor een hoopvolle toekomst, is essentieel.

‘Van de Glind heeft geloof beleefd zoals het niet moet, maar hij heeft ook iets geproefd van hoe het wél kan. En dat laatste, dáár wil hij zijn energie in steken.’
(Taede Smedes – NieuwWij)

Dirk van de Glind (1959) stond vele jaren voor de klas als docent Levensbeschouwelijke Vorming in het voortgezet onderwijs en heeft mede daardoor de kans gehad rond te kijken in de schatkamers van de menselijke geest. In zijn boeken en publicaties geeft hij zijn visie op het leven in helder en prettig leesbaar proza weer. Lezingen lardeert hij met beeld en geluid, prikkelende stellingen, humor, anekdotes en wijsheden uit alle windrichtingen. Zijn gesprek met Annemiek Schrijver in De Verwondering oogstte veel waardering. Zie ook: www.dirkvandeglind.nl

Je voorstellen hoe het is om iemand anders dan jezelf te zijn, vormt de kern van onze menselijkheid. Het is de essentie van mededogen en het is het begin van moraliteit.
Ian McEwan

08 Verhaal van mensen

Inleider: Peter Siebesma
Datum en tijd: woensdag 15 november om 20:00 uur
Plaats: Herman Bavinckhuis, Stoekeplein 4
Contactpersoon: Henk ter Veen, tel. (0528) 236063
e-mail: henkterveen.3@gmail.com

De kerk is aan het krimpen. Al meer dan 50 jaar geleden is de daling van het aantal kerkleden begonnen. Over pakweg 25 jaar zal er van een kerk als de PKN niet zoveel meer over zijn. De meest kerkmensen (en predikanten?) liggen er niet meer wakker van. Je raakt gewend aan dingen die al heel lang duren en waar je blijkbaar niets aan kunt veranderen. Al in de jaren 60 is geprobeerd er wat aan te doen. Denk maar aan de kerkdiensten met gitaren en slagwerk en de beatmissen in de RK kerk. Het heeft niet kunnen voorkomen dat de kerk verder ging krimpen. In later jaren is regelmatig geprobeerd de kerk aantrekkelijker te maken. Het heeft niet geholpen. Blijkbaar vraagt de kerk niet om een ander jasje, maar om een verandering van binnenuit. Maar hoe? Ik heb daarover een boek geschreven. Daarin geen kant en klare oplossingen want die zijn er niet. Het boek beschrijft wel een nieuwe route. En het is vooral bedoeld om hiermee met elkaar de discussie aan te gaan. Gaat de toekomst van de kerk u aan het hart? Dan ontmoet ik

u graag om met elkaar in gesprek te gaan. In mijn inleiding zal ik die avond de belangrijkste punten uit mijn boek belichten. Voor wie het alvast wil lezen: *Verhaal van mensen*, over helder water uit oude bronnen en nieuwe kansen voor een krimpende kerk, door Peter Siebesma ISBN 978 94 92421 81 4 (uitgeverij Van Warven) Ook op mijn website (www.petersiebesma.nl) kunt u e.e.a. nalezen.

Over de inleider:

Peter Siebesma werkte als ontwikkelingspsycholoog en later als directeur-bestuurder in de gehandicaptenzorg. Bijvak in zijn studie was pastorale theologie. Daarnaast studeerde hij muziek, was dirigent en organist, en volgde na zijn pensionering de Klassieke Academie voor de Schilderkunst. Over het schrijven van Verhaal van mensen als psycholoog zegt hij in de inleiding: ‘Misschien is het juist wel goed om de theologische blik af en toe even weg te laten. Waar we mee te maken hebben is toch allereerst een maatschappelijk vraagstuk. Daarin draait het om mensen, het gaat over zingeving, levensvragen, gevoelens van zekerheid, vertrouwen en veiligheid.’

Voorspellen is moeilijk vooral als het de toekomst betreft.
Wim Kan

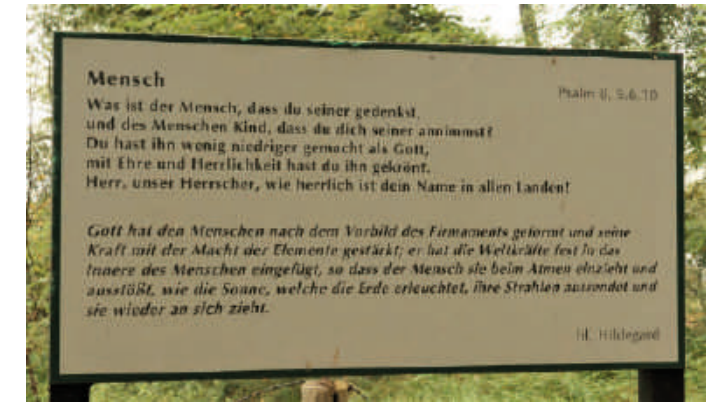
09 Hildegard von Bingen - mystica met veel facetten

Inleider: Marry Streutker
Datum en tijd: dinsdagmiddag 21 november van 14:30 uur tot 16:00 uur
Plaats: Goede Herderkerk, Lomanlaan 2
Contactpersoon: Marry Streutker tel. 06 23740304
e-mail: streutkerm@gmail.com

Hildegard von Bingen leefde van 1098 tot 1179. Zij werd als 10e kind in een adellijk gezin geboren. In 1105 werd zij als ‘tiende penning’ aan de Heer gewijd en werd door haar ouders naar het klooster op Disibodenberg gebracht.

Zij ontwikkelde zich als vrouw met bijzondere gaven. Zij had zeer veel kennis over de Natuurgeneeskunde, mensen kwamen van heinde en ver voor behandeling bij haar. In het jaar 1141 kreeg zij zeer indringende visioenen, beelden met een stem uit de Hemel. Deze visioenen zijn beschreven en er zijn prachtige schilderijen van gemaakt. Ze was profetes en gaf menigeen raad.

Het gregoriaans mocht alleen door mannen gezongen worden. Omdat zij zingen belangrijk vond voor het welzijn van het lichaam heeft zij zelf liederen geschreven en gecomponeerd. Zij zag ook de misstanden in de kerk en in de maatschappij en schroomde niet om dit aan de kaak te stellen d.m.v. brieven te schrijven aan of bezoeken te brengen aan kerkvorsten, pausen, bisschoppen, koningen, Abten etc. Zo heeft zij in die tijd haar steentje kunnen bijdragen, wat uitzonderlijk is voor een vrouw. Vrouwenkloosters bestonden er in die tijd niet.

Bij de mannenkloosters waren er wel vrouwenkluizen, zoals die genoemd werden. Echter Hildegard von Bingen was de eerste vrouw die twee vrouwenkloosters heeft gesticht. Maar daar moest ze wel eerst toestemming voor krijgen. Een vrouw die haar tijd vooruit was.

Marry heeft ruim 35 jaar in het katholieke zuiden gewoond. Onder meer door de oecumenische samenwerking aldaar kwam als het ware Hildegard von Bingen ‘op haar pad’. De schilderijen, muziek, boeken raakten haar en maakte dat ze een paar keer de reis naar die omgeving heeft gemaakt, om de voetsporen van Hildegard te volgen.

De vrouw zal niet vrij worden en is dat ook niet waard, als zij niet zichzelf bevrijdt, niet toont de zelfbewuste te zijn, de fiere, die zelfstandig haar ketenen wil afwerpen.
Wilhelmina Drucker

Dick van der Vaart: 'Woorden van het geloof worden gevuld door ervaring'

Dominee Dick van der Vaart heeft zich als inleider bij *Leeftocht de afgelopen twee seizoenen laten inspireren door boeken van Richard Rohr: 'Spiritueel Bijbellezen' en 'Het Christusmysterie'. 'De manier van denken van deze Amerikaanse rooms-katholieke Franciscaanse monnik en theoloog – hij voelde zich op een diepe manier met de schepping verbonden – sluit heel erg aan bij onze actuele situatie van de opwarming van het klimaat en vervuiling. Daarom is die denkwijze van Rohr ook zo actueel en belangrijk', vertelt Dick enthousiast.*

Door Monique Bons

'De boekbespreking die ik voor dit seizoen ga doen – 'Ziel zoekt zin, hoe verder als je geloof het niet meer doet' - is niet van zijn hand, maar geschreven door Pauline Weseman. Toch zie ik ook hier weer een link met Richard Rohr én met dat van Karl Rahner, een bekende Duitse rooms-katholieke theoloog. Een heel bekende uitspraak van Rahner was: 'De christen van de volgende eeuw zal een mystieke christen zijn of hij zal niet zijn'. Daarmee bedoelde hij dat het christelijk geloof een dogmatisch geloof is geworden. De geloofsbelijdenis is oorspronkelijk een expressie van een levende ervaring die wordt herkend en gedeeld. En zolang die woorden van de geloofsbelijdenis worden gedekt door die ervaring, blijft het een levend iets. Naarmate die vordert en de afstand tot de geboorte van die geloofsbelijdenis groter wordt, bestaat de kans dat er alleen nog maar woorden overblijven die niet gedekt worden door ervaring. De verwoording van het geloof komt dan los te staan van de beleving van het geloof. Cultureel gezien is Nederland een seculier land. Op het moment dat er in een land geen sprake

meer is van cultureel christendom haken mensen af. Daarnaast is de wereld groter geworden. De wereld is naar Nederland gekomen. We maken kennis met andere religies. Als je écht die beleving van het christelijk geloof ervaart, hoeven dergelijke ontmoetingen geen reden te zijn om je geloof kwijt te raken', legt Dick uit. 'De reden dat ik de afgelopen seizoenen voor een mystiek denker als Rohr heb gekozen, is omdat ik het eens ben met de visie van Rahner. Dat het van wezenlijk belang is dat de woorden van het geloof worden gevuld door ervaring. Daarbij hoeft je ook helemaal niet 'ja' te zeggen tegen de hele geloofsbelijdenis. We hoeven geen examen te doen of zo. Het gaat erom wat jij daarvan kunt vullen met jouw ervaring.'

Resonantie

Die ervaring was bij Pauline Weseman, de auteur van het boek dat Dick dit seizoen bespreekt, grotendeels weg. Ze kwam na het verlies van haar man in een geloofscrisis terecht. Alles begon te schuiven en ze ging op zoek naar de contouren van een nieuw christendom, buiten de gebaande paden. Dat resulteerde in reportages rondom

zestien thema's zoals yoga en meditatie, leefgemeenschappen, kunst en muziek. Dick: 'Je ziet het vaak bij de jongere generaties. Ze hebben in hun jeugd ervaren dat het geloof geen onzin is, het gaat wel ergens over, maar vervolgens zijn ze stukgelopen op dat dogmatische en op zoek gegaan. In Paulines boek vind je thema's waarin ze dat gezocht hebben. Maar het zijn beslist geen 'gekkies'. Dit zijn onze kinderen. Ik zou hen graag willen laten kennismaken met die Bijbelse traditie van Richard Rohr en andere mystici. Het is niet eens een kwestie van geloven: je kunt het gewoon één op één zien!', klinkt het gepassioneerd. 'Iets delen met hun wat mij inspireert. Hen weer terugbrengen naar die ervaring. Eigenlijk op de manier van de resonantie van een viool: als je één van de snaren laat trillen, neemt de snaar ernaast dezelfde resonantie over. Op dat niveau een geloofsgesprek met elkaar voeren, zodat we elkaars snaren in beroering kunnen brengen. Want vooral dat ervaringsniveau is bij geloven zo belangrijk. Daar gaat het om, en niet om het dogmatische.'

Naar Gods beeld en gelijkenis

'Ja, dat is de rode lijn bij mij: de ervaring', vat Dick samen. 'Om echt op ervaringsniveau met mensen in gesprek te gaan. Daarom vind ik het ook zo mooi om aan Leeftocht mee te werken. Ik hou ervan om met dit soort dingen bezig te zijn. In Handelingen worden we 'mensen van de weg' genoemd. We gaan in ons leven een spirituele weg. Dat is een weg met niet alleen maar gelukzalige ervaringen. Het is een leerweg. Het gaat erom dat we mens worden naar Gods beeld en gelijkenis. Dat is een heel nederig mens waarbij jijzelf niet in het centrum staat. Het is een vreugdevolle weg, maar er wordt ook gesnoeid. Er is geen plaats voor hebzucht, eerzucht en heerszucht. Het gaat ook niet om rust. Bij de geestelijke weg is rust niet het doel, maar mens worden naar Gods beeld en gelijkenis. En goed beschouwd ben je dat al. God heeft je al lief. Je bent al bij God.'

10 Meditatief Schilderen

Inleider: Marry Streutker
Datum en tijd: woensdagmiddag 6 december en 13 december van 14:00 tot 16:00 uur
Plaats: Goede Herderkerk, Lomanlaan 2
Contactpersoon: Marry Streutker tel. 06 23740304 e-mail: streutkerm@gmail.com

Maximum aantal deelnemers: ca 10 personen

Meditatief schilderen is een manier om even tot rust te komen en naar binnen te keren. Op deze manier van tekenen of schilderen, werk je vanuit je hart en de creatie die je maakt, drukt vaak je gevoel uit. Voor dit seizoen hebben wij deze activiteit in de Adventstijd gepland, een periode van bezinning. Aan de hand van geleide meditatie en teksten die bij deze tijd passen, word je bij je innerlijke beelden gebracht. Dat kan abstract of figuratief zijn. Alles is goed en je hoeft geen teken- of schildertalent te zijn om te kunnen deelnemen. Laat je hart spreken door middel van je kwast en de verf. Wil je liever met ander materiaal werken neem dat dan gerust mee. Tijdens het schilderen wordt er niet gesproken, maar zachte muziek afgespeeld.

Na het schilderen bewonderen wij elkaars werk en mag je delen met de ander wat je delen wilt. Voel je van harte welkom.

Marry heeft aan de Kolam, tekenschool voor kunst en communicatie, in Zutphen de opleidingen tot Tekentherapeut en Coach Beeldend afgerond. Meditatief Schilderen is een onderdeel daarvan. Vele jaren heeft ze bij de PKN in Helmond binnen het winterprogramma de activiteit Meditatief Schilderen verzorgd.

Meditatie is de telescoop naar de ziel.
Owen Felltham

11 Gespreksgroep 'Een zinvol leven'

De mens en zijn verhaal

Gespreksleider: drs. Anneke van der Velde
Datum en tijd: maandag 15 januari, 26 februari en 18 maart om 19:30 uur
Plaats: De Vrededorst, Zuidwoldigerweg 32
Contactpersoon: Henk ter Veen, tel. (0528) 236063 e-mail: henkterveen.3@gmail.com

'Het is alsof er bij mij op de deur wordt geklopt: hoe zit het, wat vind jij eigenlijk?' Zo omschreef een lezer het effect van de interviews die Fokke Obbema publiceerde in 'De zin van het leven' (2019). Die gesprekken over de zin van het bestaan voerde hij met bekende en onbekende Nederlanders na zijn hartstilstand in 2017. Het daarna geschreven 'Een zinvol leven' vormt een bundeling van de daaropvolgende interviewreeks, beginnend met de vraag: 'Wat is voor u een zinvol leven?' Dat levert opnieuw toegankelijke, maar ook diepzinnige gesprekken op; een grote variëteit aan standpunten waar het in het leven om zou kunnen of moeten draaien. Ook geeft Obbema zijn kijk op de betekenis van wat bij iedereen door het hoofd dwarrelt; het eigen levensverhaal.

We gaan, aan de hand van de gespreksmethodiek van Remonstrants hoogleraar Christa Anbeek, een drietal avonden met elkaar hierover in gesprek. Het is niet noodzakelijk het boek te kopen of te hebben gelezen. De te lezen teksten worden van tevoren toegestuurd.

Deze activiteit is in samenwerking met de activiteitencommissie van de Remonstrantse Gemeente Hoogeveen

Drs. Anneke van der Velde is predikant van de DoRe gemeente Meppel, Remonstrantse gemeente Hoogeveen en Vereniging van Vrijzinnigen Kampen. Geestelijk verzorger Revalidatiecentrum 'De Vogellanden' in Zwolle en adviseur dienstverlening binnen de Dienstenorganisatie van de PKN.

Er zijn slechts twee manieren om je leven te leven: doen alsof niets een wonder is, en doen alsof alles een wonder is.
Albert Einstein

12 Ziel zoekt zin - Pauline Weseman

Boekbespreking

Inleider: ds. Dick van der Vaart
Datum en tijd: dinsdag 16 en 30 januari, 13 februari
van 20:00 uur tot 21:00 uur
Plaats: Herman Bavinckhuis
Contactpersoon: Marry Streutker tel. 06 23740304
e-mail: streutkerm@gmail.com

In het boek 'Ziel zoekt zin' interviewt Pauline negen mensen die opgroeiden in orthodoxe, liberale en evangelische kringen en die de wijze waarop het geloof daar onder woorden werd gebracht en werd beleefd, omarmden. Op zeker moment kwam hun geloof in een crisis terwijl er toch een ondergrond van vertrouwen bleef van waaruit zij een zoektocht begonnen naar een nieuwe taal en een nieuwe manier van geloven. Velen zullen zich hierin herkennen.

De geïnterviewden, 'voortrekkers en medeploeters' ontwikkelden vormen van vieringen en gemeenschappen

waarin zich de contouren van een nieuwe wijze van geloven aftekenen. Kunst, expressie, theater, meditatie, het lichaam en het gevoel spelen daarin een grote rol. Ook is er een verschuiving van een pessimistisch in de richting van een positiever mensbeeld waar te nemen. In het boek staan ook een paar essays waarin op dit alles wordt gereflecteerd.

Ds. van der Vaart:

In drie bijeenkomsten zou ik met u van gedachten willen wisselen over de ontwikkelingen die de geïnterviewden doormaakten. Herkennen we ons erin? Zien wij contouren van een nieuwe wijze van geloven verschijnen? Hoewel het in de bijeenkomsten niet om informatieoverdracht gaat maar om uitwisseling zou ik o.a. vanuit het mystieke denken van Richard Rohr e.a. met u willen delen in welke richting ik een nieuwe wijze van geloven zoek. Het zou fijn zijn dat u het boek zelf aanschaft maar dit is niet strikt noodzakelijk. De titel van het boek luidt: Ziel zoekt zin - Hoe verder als je geloof het niet meer doet. Auteur: Pauline Weseman Uitgeverij Zilt 2022

In het begin was er geen enkele christen; toen werden we allemaal christen, met als gevolg dat er weer geen christenen zijn. Zo staan we weer aan het begin.

Sören Kierkegaard

noemt Noach de eerste wijnbouwer. Daarna volgen nog tal van wijnverhalen die hun hoogtepunt krijgen in Jezus van Nazareth, die zichzelf de ware wijnstok noemde en volgens tijdgenoten met zijn volgelingen wijn dronk. Zo is wijn een belangrijk bijbels symbool geworden. De kracht van dit symbool neemt toe, naarmate we ons meer verdiepen in de wijn. (o.a. door samen wijn te proeven).

Na een korte inleiding, die voortbordurt op het bovenstaande, gaan we daadwerkelijk proeven. Dit keer ligt de nadruk op het werk in de wijngaard, het 'maken' van wijn en hoe je kwaliteitswijn kunt herkennen en waarderen. Duurzaamheid is daarbij van groot belang.

Er staan vier witte, vier rode en een zoete (dessert)wijn op het programma. Zo'n avond wijnproeven is leerzaam en gezellig en kan leiden tot mooie gesprekken.

Drs. Bert L. van der Woude is predikant van de Protestantse Gemeente Winschoten. Hij studeerde af op het werk van Eugen Drewermann en schreef diverse boekjes 'Bijbelse verhalen als spiegel van de ziel', waarin hij het werk van Drewermann toegankelijk maakte voor gebruik in gespreksgroepen. Hij is

Wijn is het bewijs dat God van ons houdt en ons graag gelukkig ziet.

Benjamin Franklin

voorzitter van de Studiekring Drewermann Nederland. Verder schrijft hij over Luther, beeldende kunst en de betekenis van wijn in de bijbel. Hij is vinoloog van de Wijnacademie.

Maximaal 30 personen, plaatsing op volgorde van aanmelding.

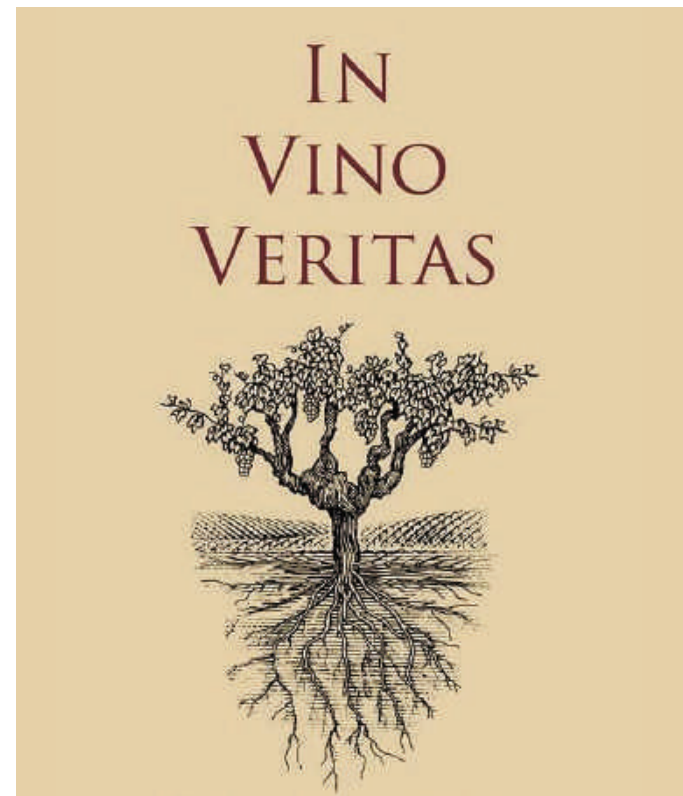
13 In Vino Veritas

Wijn en Spiritualiteit

Inleider : drs. Bert L. van der Woude
Datum en tijd: woensdag 24 januari om 20:00 uur
Plaats: Herman Bavinckhuis, Stoekeplein 4
Kosten: € 10,00 per persoon
Contactpersoon: Henk ter Veen, tel. (0528) 236063
e-mail: henkterveen.3@gmail.com

Van alle dranken is wijn de meest bijzondere. Geen andere drank kent zo'n verscheidenheid in geur en smaak. Verder doet wijn iets met mensen. Na het drinken van één of twee glazen worden mensen vaak opener, toegankelijker en eerlijker. Vandaar de uitdrukking 'In vino veritas': In de wijn is waarheid.

Voor het begin van de wijnbouw en het drinken van wijn moeten we meer dan 7000 jaar terug in de tijd. Toen had men nog geen idee van de werking van alcohol en schreef het effect van wijn toe aan de goden. Ook de bijbel doet daarin mee en

14 Boze burgers (of kerkleden)

Van polarisatie naar verbinden

Inleider: dr. Jelle van Buuren (Universiteit Leiden)
Datum en tijd: woensdag 31 januari om 20:00 uur
Plaats: De Vredehorst, Zuidwoldigerweg 32
Contactpersoon: Kees van Eerten, tel. 06 28412158
e-mail: cjvaneerten@ziggo.nl

Zwarte Piet, stikstof, de komst van vluchtelingen of een nieuw asielzoekerscentrum in de stad of dorp zijn onderwerpen waarbij voor- en tegenstanders vaak lijnrecht tegenover elkaar staan. Overal in onze samenleving zijn toenemende wij-zij gevoelens te signaleren. Ook op het Hoogeveense kerkelijke erf is het waar te nemen.

De verscheidenheid van de samenleving is in de afgelopen decennia toegenomen. Dit is niet zonder problemen want grotere diversiteit kan de onderlinge verbondenheid verminderen en de kans op 'ongewenste tegenstellingen' in de samenleving vergroten.

Gedurende de avond proberen we meer grip te krijgen op het verschijnsel polarisatie. Waaraan kun je het herkennen? Hoe

wordt het wij-zij denken zichtbaar? Herkennen we spanningen en is er een manier om er goed mee om te gaan?

Dr. Jelle van Buren is docent aan de Universiteit van Leiden. Hij doet al enige jaren onderzoek naar polarisatie.

Tolerantie is de enige remedie tegen de diversiteit van meningen.

Charles Nodier

15 De kracht van rust - Mirjam van der Vegt

Boekbespreking

Inleider: ds. Jolanda Paans
Datum en tijd: donderdag 1 februari om 19:30 uur
Plaats: Goede Herderkerk, Lomanlaan 2
Contactpersoon: Henk Meerman, tel. (0528) 278133
e-mail: henkmeerman50@gmail.com

Wie traint voor een marathon weet, dat rustdagen essentieel zijn in het trainingsschema. Juist die dagen zijn nodig voor herstel en het opbouwen van nieuwe energie. Wie alleen maar dóórtraint, zal vroeg of laat overbelast of geblesseerd raken ... In het dagelijks leven zijn we geneigd 'rust' te zien als iets dat zonde is van onze tijd. Stilstand is achteruitgang, toch? Maar nee, zoals de marathonloper juist 'groeit' door rust te nemen, zo geldt dat zeker ook in het dagelijks bestaan van ieder mens. Rust is een onmisbaar element in het leven. Altijd maar dóórracen, nooit eens stilstaan: het breekt je op, en: af!

Met haar boek wil Mirjam van der Vegt haar lezer helpen bij het ontwikkelen van een nieuwe levenshouding. Haar motto: 'Alles wat vandaag op je pad komt, is genoeg.' Door middel van acht praktische en tegendraadse levenslessen neemt zij ons bij de hand, met als doel: Het ontdekken van het goede leven. Dat goede leven is een leven waarin je kunt rusten te midden van de dagelijkse chaos.

Zij laat zich daarbij inspireren door diverse bekende persoonlijkheden en door het kloosterleven.

Tijdens deze bijeenkomst verdiepen wij ons aan de hand van het boek van Mirjam van der Vegt in de vraag hoe wij zelf de kracht van rust kunnen ontdekken in ons eigen leven.

Rust geeft genot aan de arbeid.
Plutarchus

16 Weer en Religie

Inleider: Jacob Kuiper (KNMI)
Datum en tijd: woensdag 14 februari om 20:00 uur
Plaats: De Vredehorst, Zuidwoldigerweg 32
Contactpersoon: Nies Muis, tel. (0528) 267367
e-mail: n.muis@kpnplanet.nl

foto: Hetty Mattaar

Het lijkt wel of het weer steeds vaker van slag is: stormen, sneeuwval, hitte en overstromingen; vrijwel dagelijks worden we er in het nieuws mee geconfronteerd.

De laatste jaren zien we steeds meer extreme gebeurtenissen voorbijkomen.

Dichtbij huis zagen we hoe de hete en droge jaren 2018, 2019, 2020 en 2022 veel problemen opleverden. In 2021 viel er juist weer veel water. Zóveel dat Duitsland en België te maken kregen met rampzalige overstromingen. Ook Limburg kreeg daar een tik van mee.

Niet alleen in onze eigen omgeving, maar ook wereldwijd zien we de gevolgen van het steeds extremere weer. Hitterecords en enorme bosbranden in Canada en Australië, Siberië en zuidelijk Europa. Het smeltende ijs in de poolstreken en de ontdooiende toendrabodem. In de (sub)tropische gebieden neemt het aantal zware orkanen opmerkelijk toe.

De meeste gebeurtenissen lijken direct verband te houden met het steeds verder opwarmende klimaat.

Als oud-KNMI-luchtvaartmeteoroloog heeft Jacob Kuiper bijna 43 jaar het weer dagelijks gevolgd. Hij zag hoe snel weer en klimaat de laatste decennia veranderen. Het is boeiend maar tegelijkertijd verontrustend. Dat er veel vragen leven bij de mensen, merkt Kuiper tijdens de tientallen lezingen die hij de laatste jaren in het land heeft gegeven. Wat is er waar van al die onheilsberichten? Loopt het allemaal wel zo'n vaart? Kunnen we zelf wat doen om de opwarming een halt toe te roepen en wat zou daarbij het beste helpen? Juist deze vragen nemen we in de presentatie extra onder de loep.

Kortom: een presentatie met bijzondere beelden, die op zeer toegankelijke wijze van commentaar worden voorzien. Daarbij vormt de interactie tussen spreker en publiek een specifiek onderdeel.

*Wij hebben de aarde niet als een kostbare erfenis in beheer,
maar wij hebben haar van onze kinderen te leen.*

Prins Claus

Draagt u Leeftocht een warm hart toe?

Ook dit jaar zijn we erin geslaagd om voor u een zo breed mogelijk Leeftocht programma samen te stellen, 'Voor elk wat wils'. We willen de Leeftochtactiviteiten zo laagdrempelig mogelijk aanbieden en u hoeft dan ook geen entree te betalen. U kunt geheel kosteloos aan alle activiteiten deelnemen behoudens een bijdrage voor de koffie/thee, eventuele collecte(n) en materiaalkosten.

U zult begrijpen dat het in de benen houden van Leeftocht kosten met zich meebrengt. Een inleider buiten de plaats maakt bijvoorbeeld reiskosten en vraagt een vergoeding.

Draagt u Leeftocht een warm hart toe dan kunt u de Leeftochtactiviteiten financieel ondersteunen met een gift. Daarom vindt u hier een QR-code om te scannen. Natuurlijk kunt u ook een bedrag overmaken naar NL69 RABO 0373 7354 48

onder vermelding van Leeftocht.

Voor uw gift zeggen wij u hartelijk dank.

Namens de Leeftochtcommissie
Henk Meerman, voorzitter

Scan de QR-code
met de camera van uw mobiel

Greet Blokzijl: 'Het is écht proviand voor onderweg'

Velen zullen Greet Blokzijl nog kennen van de basisschool waar zij na bijna 45 jaar onderwijs hele generaties voorbij heeft zien komen. 'Nadat mijn man al op jonge leeftijd werd afgekeurd, ben ik gaan werken als kleuterleidster. En daarnaast heb ik nog enkele nevenfuncties vervuld.'

Door Monique Bons

Greet groeide op in Noordscheschut en ging in Hollandscheveld naar de hervormde kerk. 'Ik leerde mijn man kennen. Hij was gereformeerd, maar wij hadden daar eigenlijk geen verschil in. Alleen de liedbundels waren anders. We spraken af dat als we gingen trouwen en een huis kregen, we zouden kijken welke kerk het dichtstbij was. Dat bleek uiteindelijk de gereformeerde kerk in Noordscheschut te zijn, en aldus geschiedde', glimlacht Greet.

Vrijwilligerswerk

Sinds Greet met pensioen is - inmiddels al weer zo'n elf jaar geleden - zit ze bepaald niet stil. 'Het plan was dat ik al op mijn 61ste zou stoppen met werken, maar omdat mijn man twee jaar daarvoor was overleden, besloot ik toch maar door te gaan tot 65 jaar. Waarom zou ik eerder stoppen? Onze dochters waren inmiddels alle drie de deur al uit en getrouwd. Ik had nog wel de zorg voor mijn moeder die dementerend was en in Weidesteyn woonde. Zo ben ik daar als vrijwilliger beland en daar loop ik nog steeds. Ik zit er in de commissie Vieringen. Daar ben ik trouwens ook

voorzitter van. In woonzorgcentrum Bilderdijk ben ik af en toe vrijwilliger. En ik lees regelmatig de preek voor in Weidesteyn als de geestelijk verzorger voorgaat in Bilderdijk. Maar andersom gebeurt het ook: preeklezen in Bilderdijk als de geestelijk verzorger voorgaat in Weidesteyn', somt Greet op. 'Sinds ik zes jaar geleden vanuit Noordscheschut naar Hoogeveen verhuisd ben, vond ik dat ik ook wat voor de kerk daar moest doen en heb ik me aangemeld als bezoeker van ouderen. En iets doen voor kinderen vind ik nog steeds leuk. Daarom zit ik bij de oppasdienst. Samen met mijn 15-jarige kleindochter', klinkt het trots. 'Hartstikke leuk!'

Met Leeftocht word je weer wat meer bepaald bij het geloof

Leeftocht

Het actief bezig zijn met haar geloof loopt als een rode draad door Greet's leven. 'De predikanten in mijn wijk organiseren diverse bijeenkomsten om de gemeente bij elkaar te houden. Daar zitten eveneens heel mooie onderwerpen bij, zoals het afgelopen jaar de gespreksgroep van dominee Jacoline Batenburg over 'Durf Daniël te zijn', en de drie avonden die dominee Wim Loosman verzorgde over de Mattheüs Passion. Dat was fantastisch. Zó mooi. En ik ben onlangs voor het eerst bij een gespreksgroep geweest die is opgericht door een paar mensen die Alpha cursussen hebben gedaan. Daarnaast ben ik een trouw bezoeker van de bijeenkomsten van Leeftocht. Daar doe ik tussen alle werkzaamheden door al heel lang aan mee', realiseert Greet zich.

'Wat me het afgelopen jaar heel erg heeft aangesproken is de avond over het boek van Edith Eva Eger: 'De Keuze - Leven in vrijheid'. Een prachtig boek! Dat was een heel mooie avond. Heel verrijkend. Edith is nu 95 en overleefde Auschwitz. Hoe zij alles beschrijft en de keuzes die ze daarin heeft gemaakt. Geweldig. Zó mooi.'

Gespreksochtenden voor vrouwen 'Of die vijf oecumenische gespreksochtenden voor vrouwen met Toke Hoekstra en Janke Bolhuis als inleiders. Dat waren ook zulke prachtige ochtenden', vervolgt Greet enthousiast. 'Vorig jaar heb ik die eveneens bezocht. Toen ging het over deugden. Afgelopen seizoen ging het over de werken van barmhartigheid. Dan praat je daar met elkaar over. Wat is barmhartigheid nou eigenlijk? Gastvrijheid, ziekenbezoek, omzien naar elkaar, naar de armen, gevangenen bezoeken en waardig afscheid nemen. Voor elk thema hadden ze een boekje samengesteld met daarin gespreksvragen en soms een gedichtje. Ik zal ze je even laten zien', zegt ze terwijl ze opstaat om het stapeltje boekjes te pakken. 'Ik hoop dat ze komend seizoen weer een serie doen. Fantastisch!'

Voeding voor je geloof

Bladerend door het programma van afgelopen seizoen wijst Greet nog veel meer bijeenkomsten aan die ze heeft bezocht. 'Met Leeftocht word je weer wat meer bepaald bij het geloof. Je wordt erin versterkt. Je zit soms toch met vragen, en daar krijg je dan antwoord op. Leeftocht is een soort voeding voor je geloof. Het maakt je meer bewust van je geloof. Ik word door die bijeenkomsten gesterkt. Ik vind Leeftocht beslist een aanrader. Het is écht proviand voor onderweg. Op zondag in de kerk hoor je een preek waarmee je de week weer door kunt. Maar ik vind het ook fijn om over dingen van het geloof te praten. Ik hoop echt dat Leeftocht wel blijft bestaan, zodat je de mogelijkheid hebt om proviand voor onderweg op te blijven doen.'

17 Liederen van Willem Barnard

Inleider : ds. Klaas Touwen
Organist: Wim Oostenbrink
Datum en tijd: woensdag 21 februari om 19:30 uur
Plaats: De Vredehorst, Zuidwoldigerweg 32
Contactpersoon: Nies Muis, tel. (0528) 267367
e-mail: n.muis@kpnplanet.nl

Aan het begin van het kerkelijk jaar

Willem Barnard (1920-2010) was een van de belangrijkste kerklieddichters van de vorige en begin deze eeuw. Zijn liederen kenmerken zich door bijbelse samenhangen, maar ook door interpretaties van rabbijnen en kerkvaders, zodat bijvoorbeeld in een lied over een gelijkenis opeens Sint Laurentius om de hoek komt kijken. Dat zijn zinsverbanden waar je zomaar overheen leest en zingt, maar als je ze eenmaal hebt ontdekt, vergeet je ze nooit meer.

18 De aarde verbindt

Inleider: Pastor Pieter Knijff
Datum en tijd: zondagmiddag 3 maart 2024 om 15:00 uur
Plaats: De Vredehorst, Zuidwoldigerweg 32
Contactpersoon: Henk ter Veen, tel. (0528) 236063
e-mail: henkterveen.3@gmail.com

De nadelige gevolgen van globalisering dwingen ons om na te denken over een duurzame en een bewustere levenswijze. Om te kunnen veranderen hebben we nieuwe inspiratiebronnen nodig.

Eén daarvan is de Bijbel. Maar heel eenvoudig is dat nog niet, de Bijbel spreekt over zielenheil, over het volk Israël en het gaat over de toekomst van de gelovigen. Mogelijk moeten we de Bijbel anders lezen, meer met een 'groene bril'. Maar hoe doe je dat? En ook hoe praktiseer je dat? Welke spanningen roepen Bijbelse idealen op?

Ik wil graag met jullie delen hoe ik dat benader vanuit de Bijbel. Hoe enkele theologen dit hebben gedaan. En hoe wij vanuit de werkgroep werken met het thema 'De aarde verbindt'. En hoe wij proberen een toekomstperspectief te bieden voor boer en burger.

Barnard ordende zijn liederen over de zondagen van het kerkelijk jaar, dat bij hem niet met Advent begint! Hij greep terug op oudere samenhangen. Het liturgisch jaar gaat naar Pasen toe en ziet - met Pasen in de rug - uit naar de openbaring van de Heer in al zijn heerlijkheid (Epifanie). Je zou dan denken dat Barnards jaarorde begint met Aswoensdag (dit jaar 14 februari). Maar nee, Aswoensdag speelt slechts een bescheiden rol in zijn oeuvre. Zijn meest bekende Aswoensdaglied is lied 536, met de regel 'Het vuur van bloed en ziel brandde tot as'. Naar ouderkerkelijk besef laat Barnard de voorbereidingstijd van Pasen al eerder beginnen: met de Voorvasten, zeventig dagen voor Pasen, op zondag Septuagesima (dit jaar 28 februari). Dat is omstreeks *Toe Biesjwat*, het joodse nieuwjaar der bomen (in 2024 op 25 januari). Barnard was ervan doordrongen dat de christelijke liturgie put uit joodse bronnen, de kerk is schatplichtig aan de synagoge.

Op deze avond zullen we bekende en minder bekende liederen van Willem Barnard zingen. Ze worden toegelicht door ds. Klaas Touwen, eindredacteur van *In wind en vuur*, alle liederen van Willem Barnard | Guillaume van der Graft, (3 delen), een uitgave van Skandalon 2023.

Een valse noot zingen is onbelangrijk, maar zingen zonder passie is onvergeeflijk.
Ludwig van Beethoven

Pieter Knijff is werkzaam als pastoraal werker in de Protestantse gemeenten Kollumerzwaag en Nij Altoenae. Daarnaast is hij werkzaam als landbouwpastor (Landbouwpastoraat = geestelijke verzorging voor hen die werkzaam in de landbouw) en maakt hij deel uit van de 'Werkgroep kerken en landbouw Fryslân'.

Landbouw, dat is schepping, dat is het leven, dat is het vernuft en de gulheid.
Jacques Chirac

19 Lukaspassie, het lijdensevangelie voor postmoderne gelovigen

Inleider: ds. Jan-Jaap Stegeman
Datum en tijd: donderdag 7 maart om 20:00 uur
Plaats: De Vredehorst, Zuidwoldigerweg 32
Contactpersoon: Henk ter Veen, tel. (0528) 236063
e-mail: henkterveen.3@gmail.com

De kerken lopen leeg, maar de populariteit van passieconcerten is nog steeds enorm. De Mattheuspassion van Bach trekt nog steeds volle zalen. Dat is verwonderlijk. Je zou verwachten dat het verhaal dat de kerninspiratie van de kerk vormt, ook langzaam zou verdwijnen. De sleutel is natuurlijk de muziek van Bach. Die maakt het verhaal zo invoelbaar, dat het ook voor de seculiere luisteraar inspirerend is. Echter, vaak scheppen de wat piëtistische teksten een grote afstand tot de moderne luisteraar.

Daarom heeft ds. Jan-Jaap Stegeman de uitdaging opgenomen om een nieuwe passietekst te schrijven. Het is een nieuwe hertaling van het Lukasevangelie, aangevuld met 18 'meditaties'.

Deze poëtische teksten vormen een postmodern-theologisch geïnspireerde reactie op het verhaal. Wat blijft inspireren aan

het passieverhaal, als de klassiek-reformatorische kaders zijn weggefallen?

De tekst is op muziek gezet door Toon Hagen, kerkmusicus te Zwolle/Apeldoorn.

Ds. Jan-Jaap Stegeman houdt een theologische inleiding op de teksten, afgewisseld met luisterfragmenten. Daarna bespreken we de teksten van deze nieuwe Lukaspassie met elkaar.

Jan-Jaap Stegeman is Studententopastor en predikant in Leeuwarden

Pasen is een venster naar de hemel.
O. Noordmans

20 God in de supermarkt

Inleider: Alfred Slomp
Datum en tijd: donderdag 14 maart om 19:30 uur
Plaats: De Vredehorst, Zuidwoldigerweg 32
Contactpersoon: Henk Meerman, tel. (0528) 278133
e-mail: henkmeerman50@gmail.com

Het is vast herkenbaar. Je staat in de supermarkt en je vraagt je af: wat eten we vanavond? De biologische boontjes uit Egypte of de 'gewone' boontjes uit Nederland? Een hamburger of een sojaburger? Of toch vis? Wat betekent dat gekke keurmerk precies? Gaan we voor het gezonde, plantaardige Alpro toetje of toch een emmertje met yoghurt en aardbeien dat eigenlijk het lekkerst is? Wordt het de dure Fairtrade Tony's Chocolonely of de goedkope reep? Je hebt het niet gemakkelijk als consument in de supermarkt. Bij elk schap moeten keuzes gemaakt worden. Het is echt geen gemakkelijke afweging tussen lekker, goedkoop, gezond, milieuvriendelijk, diervriendelijk en eerlijk voor de producent. Het palet aan keurmerken kan helpen, maar zorgt ook voor verwarring. Deze interactieve lezing verkent de keuzes die we maken, helpt argumenten te begrijpen en verbindt deze met een helder ethisch kader.

De bijeenkomst is actief, sociaal, informatief en gaat in een hoog tempo een serieuze maar niet te zware dialoog aan. Daarbij wordt veel materiaal uit actuele documentaires en websites gebruikt.

De inleider laat zich daarbij inspireren door hoe Jezus omging met de arme en behoeftige. Het initiatief Godindesupermarkt.nl wordt aanbevolen door o.m. Groene Kerken, Micha Nederland en Groengelovig.

Alfred Slomp.

De avond wordt verzorgd door Alfred Slomp, die samen met zijn vriend Arjan Schoonhoven in hun studententijd veel gesprekken voerden over bijvoorbeeld hoeveel invloed ons eten heeft op de natuur.

Vanuit hun kerkelijke achtergrond zeggen zij onafhankelijk te willen zijn, niet gebonden aan een kerk, NGO, bedrijf, supermarktketen of keurmerk.

Alfred Slomp is een boerenzoon. Hij studeerde Biologie in Wageningen en is werkzaam als zorgcoördinator in het Voortgezet Speciaal Onderwijs.

Als je moet kiezen tussen twee kwaden, kies dan niets, tussen twee goede dingen, kies dan beide.
Tryon Edwards

21 Workshop Huispaaskaars maken

Inleider: ds. Monica Schwarz
Datum en tijd: donderdag 21 maart om 19:30 uur
Plaats: De Vredehorst, Zuidwoldigerweg 32
Contactpersoon: Alien Pruiksmas, tel. 06 29175212
e-mail: alienoffereins@kpnplanet.nl

In onze kerken brandt elke zondag de paaskaars, symbool van de aanwezigheid van de Eeuwige, symbool voor licht dat sterker is dan het donker, leven dat sterker is dan de dood. Ook thuis kan een dergelijke kaars betekenisvol zijn. In deze workshop willen we een eigen paaskaars versieren.

Eerst is er een inleiding over de symboliek van het licht en over religieuze symbooltaal. We horen over het begin van het Christendom en welke symbooltaal destijds ontstond. Veel van de symbolen kennen we nog steeds. Tegelijkertijd zijn er ook andere en nieuwere symbolen denkbaar. Wat zou een eigentijds symbool voor Pasen of voor de aanwezigheid van de Eeuwige kunnen zijn? We worden uitgedaagd om te zoeken naar symbolen die passen bij onze eigen geloofsbeleving. Wat beeldt voor mijzelf de paasgedachte uit?

Vervolgens versieren we een kaars met symbolen die verwijzen naar ons eigen persoonlijke geloof. Zo neemt ieder aan het einde van de avond haar/zijn eigen, unieke paaskaars mee naar huis.

De kaars is 25 cm hoog en 8 cm in doorsnee. Voor alle materiaal wordt gezorgd. De kosten voor het materiaal zijn 11 euro.

Ds. Monica Schwarz

Werd in 1963 geboren en groeide op in een oecumenisch en creatief gezin, waarin ze veel positieve bagage meekreeg voor haar levensreis. Haar ouders leerden haar op een open manier geloven. Ze leerden haar van muziek, taal en kunst te houden, ze leerden haar verwondering en gaven haar ruimte om haar creativiteit te ontwikkelen. Gefascineerd door de Bijbelverhalen en geïnspireerd door beeldende kunst en liturgie besloot ze theologie te gaan studeren in Groningen. Ze studeerde af op christelijke kunst en kerkbouw. Sinds september 2014 is ze predikant van de Open oecumenische gemeente De Bleek in Almelo. In de afgelopen jaren ontwikkelde ze een grote interesse voor spiritualiteit: de beleving van geloof in het dagelijks leven. Hierbij komen de theologie, haar interesse voor muziek, kunst en poëzie en haar eigen creativiteit bij elkaar en bevruchten elkaar.

Er zijn twee manieren om licht te verspreiden: de kaars zijn of de spiegel die het weerkaatst.
Edith Wharton

Willy de Jong: 'Het zingen in de cantorij was een steunpaal onder mijn geloof'

Op het moment dat ik haar mag interviewen, verblijft Willy de Jong na een val met haar scootmobiel voor revalidatie in Weidesteyn. 'Door die val dragen mijn benen me niet meer en kan ik niet meer terug naar huis. Parkinson kleurt sinds ruim drie jaar mijn leven. Fysiek gaat het erg hard, maar ik heb mazzel dat mijn hersenen niet zijn aangetast. Zodra het mogelijk is, verhuis ik naar NNCZ Jannes van der Sleedenhuis Wolfsbos. Dat is een grote verandering, maar ook daar zal ik mijn draai wel weer vinden.'

Door Monique Bons

Willy en haar man verhuisden jaren geleden vanuit Maassluis naar de wijk Krakeel in Hogeveen. 'We zaten allebei in de chemie. Mijn man kreeg een baan bij Unilever en ik was klinisch chemisch analist in Bethesda. We waren van huis uit met het kerkelijk leven opgegroeid en sloten ons aan bij de Oosterkerk. Ik was dan wel gereformeerd, maar ik heb me nooit in één kadertje willen laten stoppen. De kracht van de Oosterkerk was dat je controversionele gedachten kon uiten zonder dat je naar de gang werd gestuurd. Je mocht er zijn wie je was, en ik heb me er nooit gecorrigeerd, maar juist erg thuis gevoeld.'

Culturele schat

Toen Willy en haar man in drie jaar tijd drie kinderen kregen, moest ze noodgedwongen stoppen met werken. 'Ik miste mijn werk erg, maar ik kreeg daardoor wel meer tijd voor andere dingen. Zo ben ik me bijvoorbeeld gaan inzetten voor de kerk. Ik heb heel wat vergaderingen met de Kerkenraad bijgewoond en jarenlang bezoekwerk gedaan', blikt Willy terug. 'En ik zong in de cantorij. Je mag wel stellen dat

dat een steunpaal onder mijn geloof is geweest. Ik ben religieus gebleven door het zingen in de cantorij. Als anderen een partij moesten instuderen, ging ik de overige coupletten lezen. Die bodem van liederen is de culturele schat die ik met me meedraag. Ik kan nu voor elke gelegenheid in het leven wel een lied benoemen. Hier in Weidesteyn kom ik regelmatig mensen tegen die dementerend zijn. Ze zijn de weg kwijt. Dan pak ik hun hand vast en begin ik te zingen. Soms zingen ze mee omdat ze het lied ooit geleerd hebben en beleven ze weer iets van vroeger.'

Kennis

'Maar vanaf die tijd bezocht ik ook de cursussen van Leeftocht. Wij hebben altijd veel gehad aan het verwerven van kennis en dat is toch wel een beetje de rode draad in het hele Leeftochtgebeuren. Je moet de kennis halen waar die is. Bij de cantorij vond ik spiritualiteit, en bij Leeftocht de combinatie van geschoold worden, ontmoeting en wisselwerking. Het programma van afgelopen jaar vond ik er echt uitspringen. Ik kon bijna niet kiezen en fysiek gezien heb ik misschien wel wat te veel gekozen', glimlacht Willy. 'Maar ik kon gewoon niet

'nee' zeggen tegen sommige dingen.' Bladerend door het programma van seizoen 2022/2023 benoemt ze welke bijeenkomsten ze heeft bezocht: 'Het openingsprogramma, de avonden over het Bijbelboek Prediker, de lezing over een christelijke visie op euthanasie en hulp bij zelfdoding, de boekbespreking over 'De meeste mensen deugen' van Rutger Bregman, meditatief schrijven en een avond over ziekenzalving', somt Willy op. 'Mijn geloof voed ik met dit soort cursussen. Je komt er mensen tegen met wie je een wisselwerking krijgt. Bijvoorbeeld bij die cursus over meditatief schrijven van Dineke van Oort. Teksten schrijven over wat je voelt. Dat bereikt ineens zo'n diepte door wat mensen in één keer aan het papier durven toe te vertrouwen. Dineke deed dat heel goed. Maar dat geldt ook voor de andere inleiders hoor', haast ze zich te zeggen. 'Eigenlijk allemaal op hun eigen wijze. De cursussen waren afwisselend nuttig, troostend en helend, en zorgden voor kennistoename en gevoelenstoename. Ik hou van kennis, maar ook van gevoelens. De cursussen zijn leuk. Soms kom je tot gesprekken die echt inhoudelijk zijn. Het schept een veilig kader. Heel waardevol. Ik prijs Leeftocht dan ook van harte aan en hoop dat het blijft bestaan.'

Vertrouwen

Ondanks dat Willy in relatief korte tijd van veel dingen afscheid heeft moeten nemen – haar gezondheid, haar huis – voelt ze zich een gezegend mens. 'Ik probeer er het beste van te maken. Uit elke fase die komt. Ik ben blij met mijn gezin, mijn familie en de mensen om me heen. Ik merk nu hoe bijzonder het is dat je niet vergeten wordt. Hoe het leven zal worden, weet ik niet, maar ik heb er wel vertrouwen in. Ik zing vaak 'Ga met God en Hij zal met je zijn'. Dat ervaar ik nu aan den lijve. Er is veel goeds in mijn leven geweest waarop ik kan terugkijken en in mijn huidige situatie ervaar ik veel bijstand. Ik voel me gesteund door God en door de mensen om me heen.'

22 Lied dat ons aanstoot - elke dag

Een sing-in rondom de liederen van Huub Oosterhuis

Organist: Alex Visscher
Datum en tijd: dinsdag 9 april om 19:30 uur
Plaats: De Vredehorst, Zuidwoldigerweg 32
Contactpersoon: Kees van Eerten, tel. 06 28412158
e-mail: cjvaneerten@ziggo.nl

Huub Oosterhuis schreef in zijn leven veel dichtbundels én prachtige liederen. De teksten hebben velen in het hart geraakt. Veel van de liederen zijn opgenomen in het nieuwe liedboek.

Huub Oosterhuis overleed dit jaar op 9 april. Personen die aan de sing-in deelnemen kunnen hun favoriet opgeven als zij dat willen.

Durf te leven! Kwel u niet met te veel gedachten. Werk uw werk en zing uw lied onder blij verwachten.
Petrus Augustus de Génestet

23 Bezoek en rondleiding Synagoge en Joodse buurt Groningen

Datum en tijd: woensdagmiddag 11 april om 14:00 uur
Plaats: Folkingestraat 60, Groningen
Kosten: € 10.50 (inclusief koffie/thee)
Contactpersoon: Henk ter Veen, tel. (0528) 236063
e-mail: henkterveen.3@gmail.com

Het heeft al vaker op het lijstje gestaan, maar het was er nog niet van gekomen. Een bezoek met rondleiding aan een synagoge. We hebben gekozen voor Groningen.

De synagoge is een in 1906 gerealiseerd joods gebouw aan de Folkingestraat 60. Ze was in gebruik van 1906 tot 1942 en is sinds 1981 opnieuw aan de eredienst gewijd. Wel is de gebedsruimte verkleind en zo is ruimte ontstaan voor een museaal deel. In 2021 is in de synagoge een permanente expositie geopend waarin bezoekers kennis kunnen nemen van de joodse cultuur en religie en de geschiedenis van de joodse gemeenschappen in stad en provincie Groningen.

Er is uit praktische overweging gekozen voor Groningen. Gemakkelijk te bereiken, zowel per openbaar vervoer als met de auto. De wandeling vanaf Groningen NS: 600 meter, 7 minuten. (Google). De parkeergarage onder Bios Pathé ligt er schuin tegenover (110 meter).

We gaan ervanuit dat de deelnemers om 13:45 uur aanwezig zijn, zodat we om 14:00 uur kunnen beginnen. De duur van de rondleidingen: Synagoge 1 uur en Joodse buurt 1 uur. Voor mindervaliden kan er een

drempelloze ingang worden geregeld. Na aanmelding krijgt u van mij een bevestiging en de vraag wat uw reisvoorkeur is en, indien u met de auto gaat, het aantal personen dat eventueel met u mee kan rijden.

Agenda

Datum	Tijd	Nr.	Opmerking	Activiteit
SEPTEMBER 2023				
wo 6	9:30	01	1 van 10	Bijbellezen op de morgen
OKTOBER 2023				
wo 4	9:30	01	2 van 10	Bijbellezen op de morgen
do 12	19:30	02		Vier het leven!
wo 18	9:45	03	1 van 5	Oecumenische gespreksgroep voor vrouwen
wo 18	20:00	04		Geheimtaal of taal van het geheim?
NOVEMBER 2023				
wo 1	9:30	01	3 van 10	Bijbellezen op de morgen
ma 6	20:00	05	1 van 2	Still Life (film)
di 7	20:00	05	2 van 2	Still Life (nabespreking)
wo 8	20:00	06	1 van 3	Job: voorbeeldgelovige of steen des aanstoets?
do 9	19:30	07		Volwassen geloven en denken
wo 15	9:45	03	2 van 5	Oecumenische gespreksgroep voor vrouwen
wo 15	20:00	08		Verhaal van mensen
di 21	14:30	09		Hildegard von Bingen - mystica met veel facetten
wo 22	20:00	06	2 van 3	Job: voorbeeldgelovige of steen des aanstoets?
wo 29	20:00	06	3 van 3	Job: voorbeeldgelovige of steen des aanstoets?
DECEMBER 2023				
wo 6	9:30	01	4 van 10	Bijbellezen op de morgen
wo 6	14:00	10	1 van 2	Meditatief Schilderen
wo 13	14:00	10	2 van 2	Meditatief Schilderen
JANUARI 2024				
wo 10	9:30	01	5 van 10	Bijbellezen op de morgen
ma 15	19:30	11	1 van 3	Een zinvol leven - De mens en zijn verhaal
di 16	20:00	12	1 van 3	Ziel zoekt zin - Pauline Weseman
wo 17	9:45	03	3 van 5	Oecumenische gespreksgroep voor vrouwen
wo 24	20:00	13		In Vino Veritas - Wijn en Spiritualiteit
di 30	20:00	12	2 van 3	Ziel zoekt zin - Pauline Weseman
wo 31	20:00	14		Boze burgers - Van polarisatie naar verbinden
FEBRUARI 2024				
do 1	19:30	15		De kracht van rust - Mirjam van der Vegt
wo 7	9:30	01	6 van 10	Bijbellezen op de morgen
di 13	20:00	12	3 van 3	Ziel zoekt zin - Pauline Weseman
wo 14	20:00	16		Weer en Religie
wo 21	9:45	03	4 van 5	Oecumenische gespreksgroep voor vrouwen
wo 21	19:30	17		Liederen van Willem Barnard
ma 26	19:30	11	2 van 3	Een zinvol leven - De mens en zijn verhaal
MAART 2024				
zo 3	15:00	18		De aarde verbindt
wo 6	9:30	01	7 van 10	Bijbellezen op de morgen
do 7	20:00	19		Lukaspassie, het lijden evangelie
wo 13	9:45	03	5 van 5	Oecumenische gespreksgroep voor vrouwen
do 14	19:30	20		God in de supermarkt
ma 18	19:30	11	3 van 3	Een zinvol leven - De mens en zijn verhaal
do 21	19:30	21		Workshop Huispaaskaars maken
APRIL 2024				
wo 3	9:30	01	8 van 10	Bijbellezen op de morgen
di 9	19:30	22		Lied dat ons aanstoot - elke dag
wo 11	14:00	23		Bezoek en rondleiding Synagoge Groningen
MEI 2024				
wo 1	9:30	01	9 van 10	Bijbellezen op de morgen
JUNI 2024				
wo 5	9:30	01	10 van 10	Bijbellezen op de morgen

Aanmeldingsformulier

AANMELDEN: hoe, waar en wanneer

Aanmelden voor deelname **uitsluitend** via de website leeftocht.pknhoogeveen.nl of via het aanmeldingsformulier hiernaast. Dus **niet** aanmelden bij de contactpersonen.

1. via de website leeftocht.pknhoogeveen.nl
Op de website leeftocht.pknhoogeveen.nl kunt u de onderwerpen nog eens nalezen.

Ook kan hier de laatste informatie over het onderwerp gevonden worden. Bijvoorbeeld wanneer een avond is geannuleerd of verplaatst.

Verder vindt u er ook het digitale aanmeldformulier. Dit formulier kunt u invullen tot en met zondag 10 september.

2. via het formulier
Het aanmeldingsformulier kunt u op **3 en 10 september inleveren in de kerkgebouwen** tijdens de diensten. Het kan ook **voor 10 september ingeleverd worden bij het kerkelijk bureau**, Stoekeplein 4, of bij een van de contactpersonen die bij de onderwerpen staan vermeld.

Als u een e-mailadres hebt, wilt u dat dan ook vermelden?

Er is een kalenderoverzicht opgenomen in dit programmablad, u kunt daarop aangeven, waarvoor u zich hebt aangemeld.

U wordt dus verzocht zelf bij te houden waarvoor u zich hebt opgegeven en op welke avond de bijeenkomst plaats vindt.

Geen bericht is goed bericht: zonder tegenbericht rekenen we graag op uw komst!!

Het is voor de inleiders bijzonder prettig als degenen, die zich hebben opgegeven, ook komen.

Als u onverhoopt toch een bijeenkomst moet missen, wilt u zich dan tijdig afmelden bij de contactpersoon.

Heeft u een auto beschikbaar voor een groepsactiviteit of kunt u bijvoorbeeld helpen bij het koken van een maaltijd? Geef het hieronder aan met het activiteitsnummer erbij. Uw hulp wordt zeer op prijs gesteld:

.....
.....

De heer / mevrouw / familie

Voorletter(s) / voornaam / voornamen: _____

Achternaam: _____

Straat: _____ Huisnummer: _____

Postcode: _____ Woonplaats: _____

Telefoon: _____

E-mail: _____

Activiteit:	Aantal personen
1. Bijbellezen op de morgen	
2. Vier het leven!	
3. Oecumenische gespreksgroep voor vrouwen	
4. Geheimtaal of taal van het geheim?	
5. Still Life	
6. Job: voorbeeldgelovige of steen des aanstoets?	
7. Volwassen geloven en denken	
8. Verhaal van mensen	
9. Hildegard von Bingen	
10. Meditatief Schilderen	
11. Gespreksgroep 'Een zinvol leven'	
12. Ziel zoekt zin	
13. In Vino Veritas	
14. Boze burgers (of kerkleden)	
15. De kracht van rust	
16. Weer en Religie	
17. Liederen van Willem Barnard	
18. De aarde verbindt	
19. Lukaspassie	
20. God in de supermarkt	
21. Workshop Huispaaskaars maken	
22. Lied dat ons aanstoot - elke dag	
23. Bezoek en rondleiding Synagoge en Joodse buurt Groningen	

Aanmeldingsformulier inleveren

Kerkgebouw	Adres	Telefoon
Vredehorst	Zuidwoldigerweg 32	(0528) 263 966
Goede Herderkerk	Middenweg 14	(0528) 264 028
Hoofdstraatkerk	Stoekeplein 4	(0528) 230 471
Grote Kerk	Grote Kerkstraat 40	(0528) 269 810

Aanmelden kan ook op: leeftocht.pknhoogeveen.nl

Gegevensbescherming

Vanaf 2018 gelden er strengere regels voor bedrijven en overheidsinstellingen om de privacy van burgers te beschermen (AVG). Hoewel we dus als onderdeel van de PKN niet onder deze wet vallen, zullen we persoonsgegevens nooit aan enige andere organisatie ter beschikking stellen.

Danklied

Dank voor de adem en het licht,
de dag van mijn geboorte,
de horizon waarheen ik ga.

Dank voor het licht van zon en maan,
de flonkerende sterren,
de lange gang van mijn bestaan.

Dank voor de aarde die mij draagt,
het water om te drinken,
het vuur dat licht en warmte geeft.

Dank voor het leven, hart en ziel,
de hoop die houdt mij gaande,
belofte dat het goed zal zijn.

Dank voor wie zorgen voor elkaar
en die elkaar waarderen,
in eerbied door het leven gaan.

Dank voor het tedere gebaar
de kussen op de monden,
een ander die mijn leven deelt.

Dank voor het woord dat klinkt en roept,
dat opkomt voor de vrede,
als waarheid door de wereld gaat.

Dank voor het lied dat vreugde scheidt,
dat verder draagt dan woorden,
dat mensen één maakt met elkaar.

Dank voor de nacht die stilte geeft,
de slaap en tijd voor dromen
totdat de nieuwe dag begint.

Dank voor de toekomst die mij wacht,
de lengte van mijn dagen
totdat mijn tijd voorbij zal zijn.

Michael Steehouder